

Bredbandsstöd 2020

Post- och telestyrelsens (PTS) rapportering av regeringsuppdraget att vara ansvarig myndighet för stöd till utbyggnad av elektroniska kommunikationer.

Bredbandsstöd 2020

Post- och telestyrelsens (PTS) rapportering av regeringsuppdraget att vara ansvarig myndighet för stöd till utbyggnad av elektroniska kommunikationer.

Rapportnummer

PTS-ER-2021:7

Diarienummer

21-919

ISSN

1650-9862

Författare

Avdelningen för bredbandsstöd

Post- och telestyrelsen

Box 5398

102 49 Stockholm

08-678 55 00

pts@pts.se

www.pts.se

-

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning.....	5
Geografisk fördelning av stödmedlen.....	6
Utfall 6	
<i>Tabell 1. Utfall beviljade stödmedel år 2020.....</i>	<i>7</i>
Återkrävda stödmedel	7
Avvägningar kring stödets utformning	8
Utmaningar och framgångsfaktorer	9

Sammanfattning

PTS fick år 2020 ett nytt uppdrag att vara ansvarig myndighet för ett nationellt bredbandsstöd. Denna rapport återrapporterar uppdraget enligt regleringsbrevets instruktion. Rapporten redovisar PTS tillvägagångssätt för att främja god geografisk spridning av stödmedlen mellan alla landsdelar år 2020, samt det detaljerade utfallet i detta avseende. Under 2020 fördelades totalt cirka 136 miljoner kronor ut till fyra regioner; Västernorrland, Värmland, Blekinge och Västra Götaland. Regionerna valdes ut efter ett antal avvägningar, bl.a. att generera flest möjliga anslutningar för tillgängliga stödmedel och att få en geografisk spridning i alla landsdelar. Fram till februari 2021 har inga stödmedel som beviljades under stödets första år återkrävts. Återkrav förväntas inte komma i fråga innan första uppföljningen av projektens fortskridande, som genomförs i maj 2021.

Vidare belyser PTS avvägningar gällande stödets utformning som gjorts då man beaktat olika målbilder i relation till den återstående bredbandsutbyggnaden. Det finns bl.a. en avvägning mellan att premiera effektiv utbyggnad mot bredbandsmålen, och att tillförsäkra utbyggnad utifrån andra kriterier såsom exempelvis prioritering av glesbebyggda områden i stort behov av bredbandsstöd. PTS framhåller även den följsamhet som finns i stödmodellens utformning i dessa avseenden. Eftersom stödet är uppbyggt utifrån en årlig utlysning finns möjlighet att justera dessa avvägningar från år till år, i och med den styrning som förmedlas i regleringsbrevet.

Slutligen redovisar PTS framgångsfaktorer så väl som utmaningar som identifierats efter det nationella bredbandsstödet första år. Stödets årliga tidsram, faktumet att flera parallella stöd till bredbandsutbyggnad finns i Sverige, samt flera utmaningar kopplade till stödets etableringsfas omnämns. Samverkan med regioner så väl som stödmodellens möjlighet att inkorporera flera olika styrsignaler beskrivs som framgångsfaktorer.

Inledning

PTS fick i 2020 års regleringsbrev i uppdrag att vara ansvarig myndighet för ett nytt nationellt bredbandsstöd för att vidare främja bredbandsutbyggnaden i linje med regeringens bredbandsmål. PTS skulle vid utförande av uppdraget verka för en god tillgänglighet till snabbt bredband i hela Sverige, inte minst i mer glesbefolkade områden, samt främja att stödet får god geografisk spridning i alla landsdelar. Vidare skulle myndigheten vid utförandet säkerställa att olika typer av aktörer kunde komma ifråga för stöd och då särskilt bredbandsföreningar¹.

I denna rapport redovisas uppdraget i enlighet med regleringsbrevet. PTS belyser här även vissa avvägningar som gjorts vid utförande av uppdraget, samt några utmaningar och framgångsfaktorer som identifierats under uppdragets första år.

¹ PTS regleringsbrev 2020 efter ändringsbeslut.

Geografisk fördelning av stödmedlen

För genomförande av uppdraget år 2020 anslogs 150 miljoner kronor. Inför utlysningen fanns således 136 miljoner kronor tillgängliga att fördela inom ramen för det nationella bredbandsstödet, efter avdrag för myndighetens administration. PTS beslutade att utlysa stödet i fyra av landets 21 regioner för att åstadkomma en rimlig balans mellan tillgängliga medel och den insats som krävs av PTS och regionerna för att dela ut stödet.

Ytterligare ett skäl för att rikta stödet till endast fyra regioner var att minska risken att nätbyggare uppfattar chansen att få del av stödet som för liten för att skicka in en ansökan. Efter dessa avväganden valdes fyra regioner ut, baserat på i vilka regioner det enligt PTS fiberutbyggnadsmodell (FUM) var möjligt att generera flest anslutningar för tillgängliga stödmedel. För att garantera geografisk spridning av stödmedlen säkerställde PTS att de utvalda regionerna fanns belägna i alla landsdelar. De fyra regionerna som utpekades som aktuella för bredbandsstöd var:

- Blekinge
- Värmland
- Västernorrland
- Västra Götaland

Utfall

De tillgängliga stödmedlen om 136 miljoner kronor fördelades därefter lika mellan de fyra regionerna. Vid utlysning av stödet fanns således 34 miljoner kronor tillgängliga för nätbyggare att söka i Västernorrland, Värmland, Blekinge respektive Västra Götaland. Inkomna ansökningar i Värmland och Västernorrland omfattade dock mindre än 34 miljoner kronor i sökt stöd. Kvarvarande medel omfördelades därför till Västra Götaland för att säkerställa att stödmedlen kunde tilldelas projekt för bredbandsutbyggnad. Likaså omfördelades en mindre summa från Blekinge av snarlika skäl då alla ansökta projekt inte kunde beviljas stöd. Totalt omfördelades ca 18 miljoner kronor till Västra Götaland. Den slutliga geografiska fördelningen av beviljade stödmedel framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1. Utfall beviljade stödmedel år 2020

Region	Beviljade stödmedel (kronor)	Antal beviljade projekt	Antal finansierade anslutningar
Blekinge	32 547 819	14	450
Värmland	24 242 780	5	254
Västernorrland	26 727 090	7	226
Västra Götaland	52 214 536	28	2022
Totalt	135 732 225	54	2952

Återkrävda stödmedel

Fram till februari 2021 har inga stödmedel som beviljades under stödets första år återkrävts. Stöd som beviljats i samband med 2020 års utlysning betalades ut till stödmottagare i november och december 2020. Återkrav förväntas inte komma i fråga innan första uppföljningen av projektens fortskridande, som genomförs i maj 2021. Förutsättningarna för återbetalningsskyldighet framgår av förordningen (2020:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur samt av PTS villkor för beviljat stöd.

PTS kommer efter beslut om tilldelning att följa upp respektive utbyggnadsprojekt efter 6, 12 och 24 månader fram till färdigställande och slutrapportering av projektet. Färdigställande ska ske senast 36 månader efter projektets startdatum, som infaller i samband med tilldelningsbeslut.

Avvägningar kring stödets utformning

PTS har i utformningen av bredbandsstödet balanserat flera olika styrsignaler och målbilder som i relation till den återstående bredbandsutbyggnaden innebär vissa målkonflikter. Att stödet riktas mot glesbefolkade områden samt att god geografisk spridning ska säkerställas står exempelvis till viss del i strid med att verka för en god tillgänglighet till snabbt bredband i linje med regeringens bredbandsmål. Det finns med andra ord en avvägning mellan att premiera effektiv utbyggnad mot bredbandsmålen, och att tillförsäkra utbyggnad utifrån andra kriterier såsom exempelvis prioritering av glesbebyggda områden i stort behov av bredbandsstöd.

Stödmodellen har utformats utifrån dessa avvägningar, vilka således fått bäring på exempelvis vilka byggnader som varit möjliga att söka stöd för, samt vilka projekt som beviljas stöd. För att verka för en god tillgänglighet till snabbt bredband samt effektiv utbyggnad i enlighet med regeringens bredbandsmål har PTS utvärderat inkomna ansökningar baserat på lägst sökt stödbelopp per byggnad. Modellen premierar flest möjliga anslutningar för beviljade medel. Likaså har utlysning av stöd skett i fyra regioner där PTS beräkningar visat att det funnits tillfälle att generera flest möjliga anslutningar utifrån tillgängligt stödbelopp. Vidare har PTS endast inkluderat byggnader utanför statistisk tätort, vilket innebär att stödet riktats mot glesbefolkade områden. Som ett ytterligare instrument att rikta stödet har regionerna getts möjlighet att prioritera specifika byggnader dit det ur regionens perspektiv är särskilt önskvärt att stödfinansierad utbyggnad sker. Regionerna har alltså haft möjlighet att ytterligare rikta stödet mot glesbefolkade områden inom sin region.

Eftersom stödet är uppbyggt utifrån en årlig utlysning finns möjlighet att justera dessa avvägningar från år till år, utifrån den styrning som förmedlas i regleringsbrevet. Att exempelvis rikta stödet till än mer glesbefolkade områden i stort behov av stödfinansierad utbyggnad är möjligt, men med effekten att stödet genererar färre avlämningspunkter. Avvägningen kommer på sikt att bli än mer aktuell ju glesare områden i Sverige som nås av utbyggnaden av snabbt bredband. I ett sådant läge kan det bli aktuellt att se över relationen mellan leverenskravet på 1 Gbit/s för stödfinansierad infrastruktur och rimlig stödnivå per avlämningspunkt.

Utmaningar och framgångsfaktorer

PTS har efter första året som ansvarig myndighet för det nationella bredbandsstödet identifierat vissa utmaningar och framgångsfaktorer i förvaltandet av stödet. PTS ser den konkurrensutsatta urvalsmodell som utformats för det nationella bredbandsstödet som en lyckad modell för tilldelning av stöd. Modellen premierar i tilldelningsskedet många avlämningspunkter, men möjliggör även för starkt genomslag av andra styrvärden. Den tröskel det utgör för marknadens aktörer att sätta sig in i en ny stödmodell med tillhörande regelverk har dock identifierats som en utmaning. Utmaningen är starkt kopplad till stödets etableringsfas och förväntas överbryggas kommande år. PTS arbetar dessutom aktivt med förenklningar, förtydliganden och utökad kommunikation riktad mot potentiella stödsökande för att inför 2021 års utlysning attrahera fler sökande att inkomma med ansökningar. Insatser på detta område innefattar även särskilda utmaningar för s.k. bredbandsföreningar. PTS gjorde inför 2020 års utlysning en genomlysning av stödets alla villkor för att säkerställa möjligheten för bredbandsföreningar att inkomma med ansökningar. Trots detta inkom inga ansökningar från bredbandsföreningar. Inför 2021 tar PTS flertalet inkomna synpunkter i beaktande för att ytterligare motverka trösklar som identifierats specifikt för bredbandsföreningar.

En utmaning i stödarbetet har varit att genomföra hela stödprocessen inom ett kalenderår. Bredbandsstödet årliga tidsram utgör en utmaning för planering och verkställande av uppdraget eftersom volymen samt kvaliteten på ansökningar som ska handläggas är beroende av externa aktörer, och därmed högst oförutsägbara fram till sista ansökningsdag. Myndigheten lägger följaktligen stora resurser på att förebygga risken att utlysta stödmedel inte hinner beviljas och utbetalas innan kalenderårets slut. En möjlighet att anslagsspara en del av stödanslaget t.o.m. kvartal ett nästkommande år skulle till stor del avhjälpa denna problematik.

Ännu en utmaning har, som PTS tidigare belyst i en gemensam skrivelse med Jordbruksverket, varit förekomsten av flera parallella stöd till bredbandsutbyggnad. Skrivelsen (dnr 20-14396-1) redogör i mer detalj för utmaningarna inom detta område, samt varför PTS vidhåller att bredbandsutbyggnad i Sverige bör finansieras genom endast ett statligt stödsystem.

Slutligen har en tydlig framgångsfaktor varit PTS samverkan med regionerna inom ramen för stödarbetet. PTS ser fortsatt att arbetet med de regionala

bredbandskoordinatorerna samt regionernas styrning av medlen genom s.k. regionala prioriteringar är viktiga komponenter i stödmodellen.